

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект "Граждански мониторинг на изпълнението на националните политики за равенство, приобщаване и участие на ромите в община Пловдив" Договор № BG05SFOP001-2.025-0112-C01

ПРЕПОРЪКА

ДО

Община Пловдив

**от проведен мониторинг на изпълнението
на националните политики за равенство,
приобщаване и участие на ромите**

www.eufunds.bg

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект "Граждански мониторинг на изпълнението на националните политики за равенство, приобщаване и участие на ромите в община Пловдив" Договор № BG05SFOP001-2.025-0112-C01

ВЪВЕДЕНИЕ

Проект BG05SFOP001-2.025-0112 „Граждански мониторинг на изпълнението на националните политики за равенство, приобщаване и участие на ромите в община Пловдив“ се изпълнява от Фондация за регионално развитие "Рома - Пловдив" в партньорство със Фондация „Рома - Лом“.

Общата цел на проектното предложение е да повиши гражданското участие и независимия мониторинг за откритото и отговорно управление на изпълнението на националните политики за равенство, участие и приобщаване на ромите в община Пловдив.

Проектът предвижда провеждане на граждански мониторинг чрез анализ и оценяване изпълнението на областната стратегия и общинския план на Община Пловдив за изпълнение на националната стратегия за интеграция на ромите. На база на този анализ ще бъдат разработени предложения за преформулиране на общинските политики за интегриране на ромите и подобряване на гражданското участие в тях. След това двете организации ще проведат застъпническа кампания за промотиране на препоръките. През целия проект са предвидени информационни дейности за повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на Националната стратегия на България за равенство, приобщаване и участие на ромите - 2021 - 2030.

Източници на информация

План за действие за интеграция на етническите групи и други социално уязвими групи в община Пловдив (2015-2020)

Стратегията на област Пловдив за интегриране на ромите - 2012-2020;

Националната стратегия на република България за интегриране на ромите – 2012-2020 и плановете за изпълнение на националната стратегия 2012-2020.

Мониторингов доклад на Община Пловдив за 2018 г. за изпълнението на Областна стратегия за интегриране на ромите (2012-2020).

www.eufunds.bg

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект "Граждански мониторинг на изпълнението на националните политики за равенство, приобщаване и участие на ромите в община Пловдив" Договор № BG05SFOP001-2.025-0112-C01

Мониторингов доклад на Община Пловдив за 2019 г. за изпълнението на Областна стратегия за интегриране на ромите (2012-2020).

Мониторингов доклад на Община Пловдив за 2020 г. за изпълнението на Областна стратегия за интегриране на ромите (2012-2020).

ПРЕПОРЪКИ

Прилагане на интегриран подход

Предизвикателствата, пред които са изправени ромите, са наслагвани през поколенията и не могат да бъдат адресирани на едносекторна основа. Когато имаме висок риск от социално изключване, препоръчително е да се подкрепя интегрираният подход на интервенции, прилагани в няколко сфери.

Социалното изключване на жителите на ромските общности има много измерения. Поради това следва да се разработват планове за междусекторна интеграция, както и съответните програми и проекти. Вяка мярка би имала по-добър ефект, ако бъде насочена към поне две или три приоритетни области едновременно (напр. жилищни условия и заетост, или образование и заетост).

По същия начин прилагането на подход за привличане на повече заинтересовани страни също е по-благоприятен за създаване на междусекторни синергии и по този начин за максимизиране на възвръщаемостта от инвестициите и увеличаване на капацитета за решаване на сложни и взаимосвързани проблеми.

Непрекъснатостта на интервенциите също е ключов фактор, свързан с постигането на по-добри резултати. Краткосрочни, проектно базирани интервенции в повечето случаи дават незадоволителни или просто временни резултати. По-стратегическото и дългосрочно мислене е от ключово значение, за да се гарантира, че ефективните интервенции остават устойчиви след първоначалната им реализацията и биват институционализирани и допълнително подкрепени от други, достъпни за общината, източници.

Устойчивостта и приемствеността са особено важни за ефективно подпомагане на критичните преходни фази в развитието на индивидуалните бенефициенти, например по време на прехода от начално към средно образование или от образование към работа.

www.eufunds.bg

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект "Граждански мониторинг на изпълнението на националните политики за равенство, приобщаване и участие на ромите в община Пловдив" Договор № BG05SFOP001-2.025-0112-C01

Приобщаващи интервенции, тясно свързани с общите политики

Паралелни услуги за ромските общности, въпреки че на пръв поглед изглеждат логични, ако не са приобщаващи и добре свързани с общодостъпните услуги е по-добре да се избягват.

Ключови критерии тук са:

- целенасочени, но не и сегрегирани интервенции (т.е. да са фокусирани върху ромите, но да са отворени и към други хора в подобно положение);
- да създават адекватна връзка и лесен достъп до общодостъпните услуги, за да се избегне създаването на зависимост от такива паралелни услуги.

Създаване на приобщаващи общодостъпни услуги означава да ги адаптираме и свържем с мерки за подкрепа в сферата на образователните, жилищните, заетите и здравните услуги. На местно ниво, колкото повече интервенции са в синхрон със съществуващите общи политики, толкова по-голям е шансът за ефективност и устойчиви резултати.

Интервенциите трябва да имат за цел да създадат по-приобщаваща среда и, ако е възможно, трябва да насърчават пространствената десегрегация. Някои интервенции, въпреки добрия си замисъл, имат като ефект фасилитиране на сегрегирането на ромите. Пример за това са мерки за подобряване на качеството на образование в сегрегираните училища, които приемат сегрегацията за даденост и нямат като крайна цел преодоляването ѝ.

Политиките и интервенциите трябва да бъдат насочени като цяло към хората в най-уязвимите групи, които живеят при неблагоприятни социално-икономически условия, като се вземат предвид нуждите на местно ниво, като същевременно се обръща специално внимание на ромите, които са изправени пред по-голям риск от социално изключване заради някои допълнителни фактори (напр. невладеене на официалния език).

Интервенции в ранна възраст

Множество изследвания показват, че фокусирането върху ранната интервенция и превенцията се отплаща в дългосрочен план. Следователно мерките трябва да бъдат разработвани със стратегически поглед към постигането на дългосрочни промени.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект "Граждански мониторинг на изпълнението на националните политики за равенство, приобщаване и участие на ромите в община Пловдив" Договор № BG05SFOP001-2.025-0112-C01

Ранната намеса и превенцията трябва да бъдат приоритизирани, за да се подобри ефективността в дългосрочен план.

Общината има богат опит с интервенции в областта на образованието. Препоръчително е да се постави още по-силен акцент върху образованието и грижите в ранна детска възраст, като се постигне максимален обхват на предучилищно ниво. И тук справянето с проблемите изисква многопластов подход. Примери за елементи на такъв тип мерки са:

- разпространение на информация и достигане до родителите на местно ниво;
- премахване на разходните бариери (напр. такси за детски градини) и предоставяне на целеви помощи за посещение на детска градина, или подкрепа за родителството у дома, където е належащо;
- трансформиране на методите на преподаване в образователните институции за създаване на по-приобщаваща среда;
- допълнително обучение и наставничество,
- разработване на извънкласни дейности,
- осигуряване на транспорт и/или безплатна храна.

И в тази сфера трябва Общината да се стреми да ограничава изграждането на паралелни заместващи структури (общностни образователни центрове, сегрегирани детски градини или училища), като се насърчава пространствената десегрегация.

Недискриминация

Интервенции, фокусирани върху популяризирането на културата и традиционните ценности на ромите трябва да вземат под внимание множеството идентичности на членовете на етноса, за да се избегне отрицателно въздействие върху спазването на основните права на някои от най-уязвимите членове на тези общности, като например ромските жени и момичета.

Дискриминацията си остава основна причина за социалното изключване на ромите. Въпреки, че е официално отричан, проблемът съществува, и е лесно да бъде наблюдаван, например изтегляне от детска градина или училище на деца от страна на родители българи, при записване в заведението на ромски деца – процес, който мълчаливо доведе до връщане на образователната сегрегация до ниво от преди десетилетия. Друг подобен

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект "Граждански мониторинг на изпълнението на националните политики за равенство, приобщаване и участие на ромите в община Пловдив" Договор № BG05SFOP001-2.025-0112-C01

и съвсем прозаичен пример, който се наблюдава и в други общини в България, е несъразмерното съотношение между броя на жителите в ромските общности и броя на контейнерите за смет.

Мерките трябва да насърчават недискриминацията, да включват елементи за повишаване на осведомеността и да гарантират силен антидискриминационен подход в рамките на политиките, насочени към приобщаването на ромите. За да се постигне дългосрочна промяна, интервенциите трябва да адресират и преодолеят систематичните пречки и предизвикателства, пред които са изправени ромите, включително дискриминация и расизъм.

Препоръки към процеса по създаване на бъдещите Планове за действие на Общината

Разработването на мерките трябва да става въз основа на задълбочен анализ на ситуацията, както и на предварителни проучвания за потенциалния ефект и осъществимост, за да е сигурно, че те ще дадат резултат.

Установяването на базовите характеристики (качествени и количествени) е съществен елемент от процеса на планиране. То стои в основата на правилното дефиниране на целите и подпомага фокуса върху резултатите и въздействието.

Необходимо е ясно и подробно дефиниране на целевата група. Мерките трябва да вземат предвид факта, че ромската общност не е хомогенна и следователно трябва да отговарят на нуждите на бенефициентите по начин, отразяващ многообразието на целевата група. Потребностите на турскоговорящите мюсюлмани миллет са по-различни от тези на ромскоговорящите християни или ромите, говорещи изключително на български език.

Трябва да се наблегне повече на уязвимото положение на ромските момичета и жени. Такава глобална цел вече е разписана в новата Национална стратегия (2021-2030). Интегрирането на принципа на равенство между половете и чувствителният към пола подход, отразяващ неговото приобщаване в дейностите по програмата/проекта, е начин да се отговори на специфичните за пола нужди.

Необходимо е допълнително укрепване на междусекторния подход при дефинирането на мерките, създаване на синергии и постигане на по-глобално въздействие. Междусекторният подход изисква систематично справяне със специфични модели на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект "Граждански мониторинг на изпълнението на националните политики за равенство, приобщаване и участие на ромите в община Пловдив" Договор № BG05SFOP001-2.025-0112-C01

социално изключване/ изолация, пред които са изправени общностите (напр. дискриминационно поведение от страна на доставчиците на услуги, липса на достъп, липса на лични или други документи, достъп до информация и т.н.).

Целенасочено включване всички заинтересовани страни в процеса на планиране, е още един препоръчителен подход. Общината следва да насърчава участието на ромите чрез различни средства в процеса на вземане на решения, а не само като бенефициенти. При това следва да се осигурява възможност за реално участие, и да не се допуска токенизъм (включване на представители на общността само с цел демонстриране на това, че те са «представени»).

Устойчивостта на мерките трябва да се предвижда от самото начало чрез ангажиране на различни източници, създаване на условия за взаимодействие между различни финансови инструменти и планиране на потенциалното въздействие на мерките върху бъдещите политики.

Оценката на ефекта от дадена мярка трябва да се планира от самото начало, така че да има на разположение данни, които да позволят идентифициране на наистина ефективните мерки. Препоръчително е външно независимо оценяване, като в това направление ключов естествен партньор са донорите.

Препоръки по отношение на етапа на изпълнението

Ранните етапи от изпълнението на мерките и проектите са много важни за постигането на очакваните резултати. Някои ключови препоръки в това направление са:

- Да се наблюдават ранните етапи, с цел своевременно извличане на поуки още от самото начало.
- Заинтересованите страни трябва да знаят от самото начало как точно се дефинира успехът или неуспехът на мярката и да проследяват напредъка спрямо конкретни и измерими показатели за ефективност. Често в отчетите по изпълнение на Плана се отбелязва само наличие или липса на резултати, без какъвто и да е анализ на качеството и уместността на тези резултати, нито на глобалните ефекти от тях. В много случаи мерките се отчитат с индикатори за процес, а не за резултата от съответната мярка (напр. *n* деца, преминали допълнително обучение по български език, но не и *n* процента по-добри резултати от външното оценяване). Именно

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Проект "Граждански мониторинг на изпълнението на националните политики за равенство, приобщаване и участие на ромите в община Пловдив" Договор № BG05SFOP001-2.025-0112-C01

дефинирането на индикатори за резултатите е ключов елемент в ориентираното към резултатите разработване на политики.

- Необходимо е да се осигурява достатъчно време за подготовка на почвата за прилагане на отделните мерки чрез информиране и привличане на ромите и установяване на адекватно сътрудничество с ключови участници и заинтересовани страни.
- Интервенциите трябва да се придържат към първоначалния график и планиране, но като цяло трябва да се адаптират и зачитат ритъма на общностите чрез създаване на положителна връзка, която изисква отделянето на достатъчно време и усилия за изграждане на доверие.
- Процесът на изпълнение трябва да се отличава с гъвкавост, възможност за корекции в планирането и последователността от действия, за да може да се увеличат шансовете за успех. Плановете за действие, процедурите за организация и управление (мониторинг, отчитане, системи за контрол на качеството и т.н.) трябва да са готови от самото начало за евентуално ревизиране и адаптиране.

Изграждане на капацитет и повишаване на качеството на изпълнение

Разработването и прилагането на мерки за ромските общности по правило е трудна задача, която изисква известна степен на специализация. Инвестициите в изграждането на капацитет на общинската администрация, гражданското общество и самите целеви общности са важни за насърчаване на дългосрочна промяна. Изграждането на капацитет както на гражданското общество (ромско и неромско), така и на администрацията доказано повишава качеството на изпълнение на мерките и резултатите от тях.

Понякога местните власти и държавните институции, включително училищата и университетите, нямат достатъчно умения или опит, за да достигнат до ромските ученици и родители, а такъв опит често имат активни структури на гражданското общество, които работят в ромска общност. Такива организации биха могли да играят решаваща роля в подкрепата за изграждането на капацитет на институциите.

На всички участници в процесите по разработване и изпълнение на мерки трябва да се предложи и обучение по културно многообразие.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект "Граждански мониторинг на изпълнението на националните политики за равенство, приобщаване и участие на ромите в община Пловдив" Договор № BG05SFOP001-2.025-0112-C01

Осигуряването на адекватно финансиране и на достойни условия на труд на лицата, отговорни за разработването и изпълнението на мерките е предпоставка за техния успех. Тези дейности не трябва да се разглеждат като странично, нетипично задължение на отделни експерти в отделни институции, а като високопрофесионална и престижна работа.

Изграждане на доверие

При разработването и изпълнението на мерки за ромската общност е много важно да се изгради доверие между ключовите заинтересовани страни. На ниво община установяването на отношения на доверие между местната власт и ромската общност е важна инвестиция и ключ към успеха.

Добрата координация между политическото и оперативното ниво в местната власт е от съществено значение за увеличаване на подкрепата и институционалното доверие в интервенцията.

Препоръчителен е подходът за изграждане на партньорства (напр. консорциуми) между местни/регионални власти, местни НПО, работодатели и други заинтересовани страни, което подпомага създаването на синергия в работата по приобщаване на ромите или социалното включване и борбата с дискриминацията.

Териториален контекст

Мерките трябва да отговарят на териториалните потребности, за да бъде от полза не само ромите, но и цялата местна общност. Когато дейностите са фокусирани изключително върху ромите, те по трудно биват приети от останалите членове на местните общности. Насочването на мерките както към ромите, така и към цялата местна общност помага да се избегне укрепването на предразсъдъците.

Прозрачност

Отбелязваме недостиг на ясна и леснодостъпна информация за парите, инвестирани в мерки в подкрепа приобщаването на ромите и постигнатите резултати. Това позволява на политици и граждани твърде лесно да заключат, че в ромите се инвестират много пари срещу незадоволителни резултати.

www.eufunds.bg

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект "Граждански мониторинг на изпълнението на националните политики за равенство, приобщаване и участие на ромите в община Пловдив" Договор № BG05SFOP001-2.025-0112-C01

Информацията за проектите и резултатите трябва да са публично достъпни и да се промотират, вкл. на уебсайта на общината и чрез партньорски институции и НПО.

www.eufunds.bg

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.